

Sak 16/2022

Godkjenning av avskytingsplan 2022 for Setesdal Ryfylke villreinområde

	Møtedato	Sakshandsamar:
Arbeidsutvalet, Villreinnemnda for Setesdalsområdet	27.04.2022	Jarle Lunde
Villreinnemnda for Setesdalsområdet	28.04.2022	

Vedlegg (i innkalling)

- Forslag til Avskytingsplan for Setesdal-Ryfylke 2022
- Avskytingsplan Setesdal-Ryfylke 2022 – Figur- og tallgrunnlag

Bakgrunnsdokument

- [Bestandsplan 2019-2023](#)
- [Forskrift om forvaltning av hjortevilt – med kommentarer](#)

Saka

Jamfør § 28 i Forskrift om forvaltning av hjortevilt er det villreinnemnda som vedtek årleg fellingskvote for kvart villreinområde innan 1. mai. Gjeldande bestandsplan, samt oppdatert kunnskap om villreinen i området, skal leggest til grunn.

Med funnet av skranesjuka (CWD) på Hardangervidda og i Nordfjella villreinområde er villreinforvaltninga i ein unormal situasjon. Kvotar må sjåast på i lys av dette.

Styret i Setesdal Ryfylke villreinlag har lagt fram ei tilråding til kvote gjennom ein avskytingsplan. Når dette skrivast er planen framleis ikkje behandla av årsmøte i villreinlaget. Dette skjer dagen før villreinnemnda skal gjere sitt vedtak. Korleis behandlinga blei i årsmøte vil bli lagt fram munnleg for villreinnemnda.

Mål i bestandsplan

I planperioden (2019-23) er det satt følgande hovud- og delmål:

«Hovedmål:

Bestandsforvaltningen av villreinen i Setesdal Ryfylke skal i planperioden bidra til at dyrene skal bruke en større del av villreinområdet

- En forventet bestandsøkning må møtes med tiltak som sikrer og forbedrer beitetilgang og trekkmuligheter. Det er et felles ansvar for alle aktører innen villreinforvaltningen å bidra til slike tiltak

Delmål:

Bestandsstørrelse: Antallet villrein i nordområdet stabiliseres på ca. 2000 dyr. Antall villrein i sørområdet skal gradvis økes fra antatt 1300 dyr vinteren 2018-2019 til ca 2000 dyr. Samlet for Setesdal Ryfylke skal ikke bestanden overstige 4000 dyr.

Delmål kondisjon: Kondisjon og kalvetilvekst skal opprettholdes innenfor et akseptabelt nivå. Bestandsstruktur: Storbukkkandelen (minst 3,5 år) økes opp mot 25% i løpet av planperioden.»

Anbefaling fra Miljødirektoratet/Mattilsynet

Hausten 2020 blei det gjort funn av skrantesjuka på Hardangervidda. I januar 2021 kom Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM) med oppdatert kunnskap om sjukdomen og spreingsrisiko. Hovudbodskapen var: «Det vil bli svært krevende å stanse spredning av skrantesyke i Norge».

Miljødirektoratet og Mattilsynet var tydelege i å anbefale at lokal villreinforvaltning bør legge til rette for eit høgt uttak av vaksen bukk, men også vurdere ein bestandsreduksjon.

Dette er tiltak som kan senke moglegheita for utveksling til Hardangervidda. Tiltaka blir sett på som viktigare jo nærmare Hardangervidda delbestanden er.

Det er og sannsynleg at eldre bukkar har større moglegheit for å vere smitta med skrantesjuka enn kalv, simler og ungdyr. Prøvar frå vaksen bukk gir derfor ekstra verdifull informasjon om smitta i eit villreinområde, og kan bidra til å halde ein eventuell førekomst av smitte lav.

Direktoratet opplyser og at nemnda kan «utvide jakttiden i 14 dager i løpet av oktober når særlege bestandsmessige behov foreligger». Situasjonen med skrantesjuka kan seiest å vere ein særleg situasjon.

Tilråding frå villreinlaget: Avskytingsplan 2022

Avskytingsplan inneheld ein del fakta og føresetnadar som er lagt til grunn for fastsetting av kvota for 2022. I tillegg til at det oppdaga skrantesjuka på Hardangervidda ligg følgjande hovudpunkt til grunn:

- Denne vinteren har vi ca 3000 dyr.
- Det ble dokumentert 398 kalver ved kalvetellingen i 2021 (324 i 2020), mens den antatte produksjonen var ca 800 kalver.
- Avskytingen var 392 dyr. Dette tilsvarer 87% av fellingsmålet (68% i 2020).
- Det er lagt til grunn at det har vært en økning på ca 200 dyr det siste året.
- Vi kan forvente en produksjon på ca 700 kalver i 2022.
- Det er i dagens situasjon et mål å holde bestanden stabil. Derfor må minstearealet også i år være forskjellig i sør og nord.
- I tråd med dette settes fellingsmålet til 450 dyr, 300 i nord og 150 i sør. Dette er samme totaltall, men en forskyving fra i fjor på 50 dyr fra nord til sør.
- Kortfordelingen settes som følger:

	<i>Frie dyr</i>	<i>Simle/ungdyr</i>	<i>Simle</i>	<i>Kalv</i>
<i>Nord</i>	40 %	0 %	20 %	40 %
<i>Sør</i>	30 %	0 %	25 %	45 %

Det blir foreslått at minsteareala blir som i 2021, dvs 3,5 km² i sør og på 2,0 km² i nord. Samlet fellingsmål er også uendra. Dette gir en samla kvote i Setesdal Ryfylke på om lag 2170 kort.

Vurdering

Vurdering etter naturmangfaldlova

Ut i frå naturmangfaldlova sine føresegner er det vurdert at grunnlaget for eit jaktuttak er til stades (§ 16). Villreinen produserer eit haustingsverdig overskott.

Naturmangfaldlova § 7 seier at §§ 8-12 skal leggest til grunn som retningsliner ved utøving av offentlig mynd.

Framlegg til vedtak baserer seg på data frå teljingar, observasjonar og erfaringar med villrein og villreinjakt i området over fleire år. Sekretariatet vurderer at kunnskapen er tilstrekkeleg god til å kunne vedta kvoter (§ 8). Med bakgrunn i dette blir det lagt mindre vekt på føre var-prinsippet (§ 9).

Samstundes må det understrekast at kvaliteten på datamaterialet ein har over bestandsstorleik og struktur kan variera. Teljingar gir ein god lede-tråd, men er normalt ikkje ein fasit. Tilfeldig innvandring/utvandring og hendingar vil også bidra til dette. Det same gjer ulik fellings-suksess frå år til år. Berekning av fellingskvotar er med andre ord ingen eksakt vitenskap.

I forhold til samla belastning (§ 10) blir kvota vurdert i forhold til ein langsiktig forvaltningspraksis vedtatt i gjeldande bestandsplan. Som det går fram av omtalen ovanfor er ikkje tildeling av kvoter noko millimeter kunnskap. Det er derfor viktig å sjå på utviklinga over fleire år.

§ 11-12 i naturmangfaldlova er vurdert som mindre relevante i saka.

Vurdering av foreslått kvote

Med funnet av skrantesjuka (CWD) på Hardangervidda og i Nordfjella villreinområde er villreinforvaltninga i ein unormal situasjon. Kvotar må sjåast på i lys av dette. Bestandsplanen må delvis settast til sides. Dette betyr blant anna at me plutsleg går frå eit ønske om meir bukk i randområda til å måtte redusera dei kraftig. Dette var også gjeldande i 2021.

Dyr frå Setesdal Ryfylke har historisk kunne vandre til Hardangervidda. I dag er utveksling vanskeleggjort på grunn av vandringsbarrierar, men enno er det noko utveksling. Dette gjeld særleg bukk, men GPS-data har og vist at simler har vore på nordsida av E134.

Som ein del av strategien i forhold til skrantesjuka er lokal villreinforvaltning oppmoda om eit høgt uttak av vaksen bukk, men også vurdere ein bestandsreduksjon. Tiltaka er viktigare jo nærare Hardangervidda ein er. Sekretær meiner forslaget til kvote svarar på dette. Det blei i 2021 lagt opp til ein betydeleg auke i talet på fridykort. Dette resulterte i auka uttak av dyr og auka del med vaksen bukk i uttaket. Ein følgjer opp dette i 2022. Dette gir rom for å redusere bukkeandelen.

Mykje tyder på at det er færre dyr i nordområdet enn ein tidlegare har lagt til grunn. Sett i lys av CWD-situasjonen er dette no ein fordel.

Fellingsmålet er satt til 21 % av tildelt kvote. Med tilsvarande kvote har fellingsprosenten vore mellom 14 og 18% sida 2019. Her er det derfor ein jobb å gjere. Ein må derfor ha fokus på korleis fellingsmålet skal nås. Slik sekretæren ser det er det no viktig at korta blir teke i bruk (ikkje la dei ligge freda i ei skuff), ein må vere open for samjaktavtalar, og ein må og vurdere å søke om utvida jakttid.

Under føresetnad av fleirtal for framlagt avskytingsplan i årsmøte i villreinlaget, tilrår sekretær at nemnda godkjenner forslag til kvote.

Forventning om CWD-prøvar og veging av kalv

Det er eit stort fokus på skrantesjuka. Grunna denne blir det lagt opp til eit større uttak av vaksen bukk enn ønskjeleg i ein normalsituasjon. Det er no sær viktig at når ein no tek ut så mykje storbukk (og andre vaksne dyr) må ein også ta CWD-prøve av dei. Jamfør prøveoversikt i Hjorteviltregisteret føreligg det prøvar frå 223 av potensielt 278 vaksne felte dyr (80 %) i 2021. I tillegg er det ein del prøvar som er uspesifisert i forhold til tilhøyrande villreinområde. Talet på CWD-prøvar har auka frå åra før. Målet må vere å auke denne ennå meir i 2022.

Eit av kriteria i klassifiseringa i kvalitetsnorm for villrein er kalvevekt. Det er derfor viktig at kalvar blir vegne og at dette blir rapportert. I 2021 blei det i følgje Hjorteviltregisteret vege og rapportert 66 av 114 felte kalvar i Setesdal Ryfylke. Målet må vere å auka dette i 2022 og i åra framover.

Nemnda har ikkje noko heimel for å kunne krevje at CWD-prøve blir teke eller at kalvar blir vegne. Ein kan likevel oppfordra villreinlag og valdansvarleg om å gjere tiltak. Informasjon (og krav) til jegeren er her ein nøkkelpunkt.

Framlegg til vedtak

I tråd med hjorteviltforskrifta §28 fastset villreinnemnda eit minsteareal på 2000 dekar i nordområdet og 3500 dekar i sør. Dette gir ei samla kvote på om lag 2170 kort for sesongen 2022 i Setesdal Ryfylke villreinområde. Fordeling av kort er som følgje:

	Frie dyr	Simle/ungdyr	Simle	Kalv
Nord	40 %	0 %	20 %	40 %
Sør	30 %	0 %	25 %	45 %

Kvota er i samsvar med Setesdal Ryfylke villreinlag sin avskytingsplan for 2022.

Villreinnemnda vil sterkt oppmoda villreinlag og valdansvarleg om å gjennomføre tiltak som kan auka

- talet på CWD-prøvar av felte vaksne villrein
- talet på vegne kalvar som blir rapportert til Hjorteviltregisteret eller i appen Sett og skutt.

Behandling i arbeidsutvalet

Ingen merknad.

Einstemmig i samsvar med framlegg til vedtak.

Behandling i nemnda

Leiar i Villreinlaget, Kristian Eiken Olsen, la fram forslag til avskytingsplan (del 1 av møte). Planen blei vedteke på lagets årsmøte 27.april. Villreinlaget tek høgde for at det kan bli noko mindre kort grunna endra teljande areal.

Sekretær opplyste at teljande areal totalt sett er noko redusert. Dette tilsvarar om lag 90 kort. I tråd med dette blei det føreslått å endra ordlyden i vedtaket:

I tråd med hjorteviltforskrifta §28 fastset villreinnemnda eit minsteareal på 2000 dekar i nordområdet og 3500 dekar i sør. Dette gir ei samla kvote på knappa 2100 kort for sesongen 2022 i Setesdal Ryfylke villreinområde. Fordeling av kort er som følgje:

	Frie dyr	Simle/ungdyr	Simle	Kalv
Nord	40 %	0 %	20 %	40 %
Sør	30 %	0 %	25 %	45 %

Minstearealet er i samsvar med Setesdal Ryfylke villreinlag sin avskytingsplan for 2022.

Villreinnemnda vil sterkt oppmoda villreinlag og valdansvarleg om å gjennomføre tiltak som kan auka

- talet på CWD-prøvar av felte vaksne villrein
- talet på vegne kalvar som blir rapportert til Hjorteviltregisteret eller i appen Sett og skutt.

Det blei samrøytes vedtak i samsvar med oppdatert framlegg til vedtak.

Vedtak

I tråd med hjorteviltforskrifta §28 fastset villreinnemnda eit minsteareal på 2000 dekar i nordområdet og 3500 dekar i sør. Dette gir ei samla kvote på knappa 2100 kort for sesongen 2022 i Setesdal Ryfylke villreinområde. Fordeling av kort er som følgje:

	Frie dyr	Simle/ungdyr	Simle	Kalv
Nord	40 %	0 %	20 %	40 %
Sør	30 %	0 %	25 %	45 %

Minstearealet er i samsvar med Setesdal Ryfylke villreinlag sin avskytingsplan for 2022.

Villreinnemnda vil sterkt oppmoda villreinlag og valdansvarleg om å gjennomføre tiltak som kan auka

- talet på CWD-prøvar av felte vaksne villrein
- talet på vegne kalvar som blir rapportert til Hjorteviltregisteret eller i appen Sett og skutt.